

Szerkesztőségi iroda:

Rimaszombat, Deák Ferencz-u.
12. sz. Ide intézendő a lap szel-
lemi részét érdeklő minden köz-
lemény és levelezés.

B rmentetlen levelek nem fo-
gadtnak el.
Kéziratok nem adtnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt
Fél évre 2 frt
Negyedévre 1 frt
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó-hivatal:

Rimaszombat, Jánosi-utca 35.,
illetve Kispást-tér 4. sz. alatt
R Vozáry Gyula tanárnál. — Ide
intézendők a kiadóhivatalt illető
előfizetési pénz-, hirdetmény-,
nyilttér- és egyéb felszólalások.

Hirdetési díj:

Egy háromhasábos petítor tér-
fogata 6 kr.
Bélyegdij: minden beiktatás
után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Jánosi-utca Czákora-féle házban, nem különben minden hazai póstahivatal.
Az előfizetési pénzek legcélszerűbben posta-utalvány u.ján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Állíthatunk-e Tompa-szobrot?

Megyénknek egy természeti szépségekben gazdag s mondhatni tisztán magyar nép által lakott vidékéről érdekes levelet vetünk a Tompa-szobor ügyében. A levél írója utal azon nehézségekre, melyek lépten-nyomon akadályozzák a nemes ügy mielőbbi célrajutását, csökkentik a lelkesedés tüzeit, mely az eszme barátait tevékenységre buzdítja.

Ha a legnagyobb nehézség a közönyösségben rejlenék, nem esudálkoznánk felette. Elmúltak azon idők, midőn a lelkesedés és ügybuzgalom a szívhez szóló beszédek momentán hatása alatt ezreket tudott összeremteni; a Széchényiek, Mikók, Baldácsiak, Kún Kocsárdok, kik lelkők legnemesebb sugallatából jótékony intézmények megalapítására százezreket áldoztak, talán csak a mesék és ábrándok világába tartoznak, mert a mai kor önző embere még a krajczáros jótékonyt is oly adónak tekinti, melyet lelke mélyéből gyűlölnie kell. Csoda-e, ha ily körülmények közt azon nemes törekvésünk, hogy megyénk és városunk halhatatlan érdemű nagy szülöttének méltó emléket emeljünk, a közönyösség szikláiban lépten-nyomon hajótörést szenved?

Pedig, mint a hozzánk érkezett levélből kiviláglik, az eszme megvalósulásának kérdése nem esupán a közönyösségtől függ. Kérő szövegünk elhangzott mindenfelé, eljutott minden oly helyre, hol sikert reményeltünk, de az eredmény mai napig oly csekély, hogy ily körülmények közt célunk megvalósítását egyáltalán nem remélhetjük. De a mi késik nem mulik. Jöhet idő, melyben panaszunk tárgyatalanná válik; támadhatnak az ügynek apostolai, kiket a szent lélek az ékes-szólásnak oly hatalmával ruház fel, melylyel képesek lesznek áttörni a közönyösség jégkérget, s a miről mi ezúttal csak ábrándozunk, ők a megvalósulás stádiumába juttatják — de az ellenszenvet megtörni nem lesznek képesek.

Már pedig — sajnos — az ügy mostani állásában határozott ellenszenvről kell krónikáz-nunk.

Eltekintve attól az eléggé nem jellemezhető kicsinyes felfogástól, melyben közönségünknek egy része leledzik, midőn sokszor a legjobb irányu gondolatok sikerét attól teszik függővé, hogy kitől származik vagy ki áll annak élén, eltekintve — mondjuk — e kicsinyes felfogástól, van vármegyénknek egy messzire nyíló völgye, mely a Tompa-szobor ügyében már azért sem akar lelkesülni, mert a költő emlékét Rimaszombatban akarják felállítani!

„Ha arról volna szó — így nyilatkoztak némelyek — hogy a Tompa-emlék valamely más városban állítsák fel, szívesen áldoznánk, de Rimaszombattól még azt is elvonók a mi je van.“ A tendencia világos — s azt hisszük, hogy Rimaszombat hatalmas fejlődése iránt való ellenszenv még a megye-székhely kérdésére vezethető vissza. Jóllehet e túlhaladott állásponton segíteni már nem lehet, de azon körülmény, hogy városunk Gömörmegye fő- és székvárosává tétetett — mire maga a város is százezreket áldozott — ugy látszik soha el nem muló keserűséget hagyott azok szívében, kik Gömörmegye súlypontját másfelé ohajtották volna terelni. — És e keserűség miben nyer kifejezést? A nagyok iránt való kegyelet szenved esorbát, a mennyiben egy oly emlék-műről van szó, mely Rimaszombatnak egykor diszére vállának, a nélkül azonban, hogy Rimaszombat magának vindikálná a dicsőséget az emlékmű felállításával szemben — s inkább a kegyelet adójának lerovását tagadják meg, sem hogy az ellenszenves vármegyei központ külső díszének emeléséhez egy homokszemmel hozzájárulnának!

De vannak olyanok is, kik megnyitják erszé-

nyüket; egy-két forintot áldoznak a szent ügy oltárára, de megjegyzik, hogy ha az emléket Budapesten állítanák fel, tiza nyit áldoznának!

Ha Debreczenben, Székesfehérvárott, Kecskeméten s még sok más tős gyökeres magyar városban így gondolkoztak volna: Csokonay, Vörösmarty, Katona s nemzeti nagyságunknak többi jelesei elfeledten parladoznának sirjaikban.

Ily gondolkozás mellett Tompának sem Budapesten, sem Rimaszombatban, sem Tornalyán soha nem fognak emléket állítani.

Mindezekből kitűnik, hogy Tompa Mihály emléke nem oly népszerű még saját vármegyében sem, mint a minőnek entusiasmusunkban képzeltük; ez pedig oly sarkalatos hiba, mely az emlék felállítását talán örök időkre leveszi a napirendről. Mert a mint mindnyájunk előtt tudva van, egy nagyobb szabásu czél elérésére a mi kis körünk működése és áldozatkészsége nem elég, — erre országos mozgalom szükséges; de felkelhető-e a kevésbbé érdekelt vidékek rokonszenve akkor, mikor itt mi közöttünk különböző kottériák keletkeznek, melyek egy város iránt való ellenszenvből kockára teszik egy nagy költő népszerűségét s ezzel kapcsolatban emlékezetének megörökítését?

Provokáltuk a történelem ítéletét; ne működjünk úgy, hogy az ítélet lesújtó legyen. A történelem fel fogja jegyezni, hogy a Tompa-szobor felállításának voltak ugyan önzetlen barátai, de voltak olyanok is, kik az ügy megbuktatására törekedtek! Ez ítélet erkölcsi súlya a mai művelt társadalomban elviselhetlen volna!

Ne adja Isten, hogy úgy legyen!

—s.

A nőkéről.

Nagy hullámokat vert évtized előtt egy humánus eszme megtestesítése: a nők emancipálása.

Kiemelni a női nemet régi, egyhangu helyzetéből; egyenjogúvá tenni a szereplés színterén a férfakkal; — megnyitni előtte a tudomány esarnokának ajtaját: kétség-kívül szép, magasztos gondolat, mely méltán bele illik a mai „modern“ kor fényes keretébe.

A nő ép oly teremtménye Istennek, mint a férfi: van nemesen érző szíve, fekölt lelke, helyesen ítélni tudó képessége, van mindene, ami megkívántatik arra, hogy a társadalomban elfoglalja azt a helyet, melyet az „önző férfiak“ magukénak szeretnek tulajdonítani.

Belátták ezt a „humanusan“ gondolkodó emberek, siettek is segíteni a bajon; öszszvetett vállal, egyező akarattal fogtak a fényes diadallal kecsgető nagy munkához, hogy mielőbb lerakhassák a „szép nem“ lábai elé a drága mirhakat és tömjéneket az elismerés, tisztelet és hódolat képében.

Az ige testté vált; a tudomány esarnokai ország-szerte megnyitották ajtajokat a protegáltak előtt; ügyvédi, orvosi, tanári oklevelek adtak kezökbe, mintegy diadal jelül a XIX-ik század egyik legfönségesebb vívmányának!

És lettek belőlük a különböző kontinenseken ügyvédnők, orvosnők, tanárnők, író- és költőnők — csak egy nem lett belőlük, aminek pedig természet szerint lenniök kellene: avatott háziasszonyok, gondos édes anyák!

De a civilizált kor „modern“ felfogása tisztázta az eszméket; az új világnézet kimentette őket a puritán gondolkozásu jámbor emberek „barbár“ elítélése alól: megadta nekik a mentséget az új arany bullában, mely szerint a gazdasszonyi teendők elvégzése s a gyermekek nevelése és ápolása, nem az „urnőt“, hanem a fizetett szolgaszemélyzetet terhelheti!

A nőnek ép oly joga lehet a házon kívül érvényesíteni istenadta tehetségét, mint a férfinak, ha „modern hivatása“ más, fényesebb irányt jelöl ki számára a tettek mezéjén. Neki a közjóban kell fáradoznia: védeni a rablógylkost, oktatni a tudatlant, gyógyítani a szenvedő beteget, kik családján kívül állanak. — míg a szívéhez közelebb álló apró gyermekek legtöbb esetben imádkozás és meleg anyai szeretet nélkül nőnek fel, vagy halnak el a dadák és szobalányok gondatlan ápolása miatt.

A civilizáció fogalma szerint untig elég, ha a „képesített“ urnő szakszerűen végzi tudományos mester-séget, a „képesítetlen“ pedig rutinirt eleganciával képes elfogadni vendégeit és udvarlót a fényes szalonban; a nagyságos kisasszony meg művésziessen ért az öltözködés-hez, hódításhoz, zongorázáshoz, tánczolásához, — a többi aprólékos a „rangnélkülik“ dolga! . . .

Egyet azonban kifeledek a nagy reformátorok, a böles emancipálók a számításukból: a boldog családi életet, melynek alapja nem a nő diplomája s rutinirt salonképessége, hanem házinői szakavatottsága s édes anyai hivatásának lelkiismeretes betöltése!

Ne legyen a nő egyebe a háznak, mint őrangyala: gyermekeinek szerető édes anyja; férjének legőszintébb, legigazabb, legszeretőbb barátja, lelkének szívének fele, ki lesimítja a borot homlokáról; biztató szavával, szelid ölelésével türethetővé teszi a terhet, s szeptőtlen esőkjával megpecsételi az oltári esküvel kötött szent frigyat!

Egyedül ez a nő valódi hivatása, nem pedig a férfiak ügykörébe vágó teendők végzése. Mert a mi egy férfinak megadja a valódi férfiaság jellegét, az egy nőt könnyen kirívóvá tehet.

De ha már a társadalom humanusan gondolkodó tagjai minden áron földadatul tüzték ki a nők jogkörének ily téves módon való kiszélesítését, nem lett volna-e célszerűbb ugyanakkor oly intézkedéseket is életbe léptetni, melyek egyuttal a szegényebb s kereset nélküli nők javát, boldogulását mozdítanák elő?

Tudjuk, hogy mily nehéz manapság a megélhetés még az oly családoknak is, kiknek feje bizonyos mennyiségű jövedelmet biztosít becsületes munkája által. — hát az árvák és özvegyek, kik támasz, segély és vagyon nélkül vergődnek a nagy világban, hogy élhessenek meg ily nyomasztó viszonyok között becsülettel?

A statisztika megdönthetetlen adatokkal bizonyítja, hogy az erkölcsileg súlyedt nők legnagyobb tömegét éppen ezen szánalomra méltó osztályok szaporítják legmunkább. Mert senki szíves annyira kitéve a esábitás veszélyének, mint azok a nők, kiknek existénciája nem nyer tisztesseges biztosítást.

A társadalom tehát egyoldalulag intézkedett, mikor az emancipáció elvénél fogva csak azoknak a nagyra-vágó tudományszomjas nőknek adta meg a kedvezményezést, kiknek a vagyonság anélkül is kellő biztosítékot nyújt a gondatlan megélhetésre. — Az oklevelek megszerzése költségbe kerül, melyet a szegény árvák és özvegyek nem képesek mindenkor előteremteni s így az emancipáció reájok semmiféle jótéteményt nem áraszt.

Mi volna itt a tenni való?

A francziák rég megfeleltek e nagy horderejű kérdésre, sőt foganatosították is azt oly képen, hogy az állami egyedáruságok üzleteit kizárólag csakis oly tisztességes magaviseletű özvegyeknek és árváknak adományozzák, kiknek férjeik, illetve apjuk érdemeket szerezettek a közügy terén való becsületes szolgálataik által.

Hát nálunk más viszonyok állanak fenn? Mi nem tehetnénk hasonló intézkedéseket? Nem könnyíthetünk a nyomoron? Nem törülhetnénk le sok fájó könnyet az özvegyek és árvák szemeiről? . . .

A trafik, lottó, zálogközvetítő, bélyeg- és só elárúsító üzletek töbnyire kufár szellemű emberek kezeibe vannak letéve hazánkban, kik csak az anyagi haszon növelését tartják szem előtt, — miért ne lehetne ezen jövedelmező forrásokat a lelkészek, tanítók, katonák és más az állami szolgálatban érdemeket szerzett elhunyt családapák özvegyeinek s árva leányainak átengedni?!

Bizony, sok nyomornak, sok keserűségnek, még több erkölcsi súlyedésnek vennők elejét ezáltal, s az emancipáció manapság még téves és nagyozt eszméje, valódi áldásos eszmévé válnék, mely az édes gyűnölcsöt nem a bűnnek, hanem a becsületes társadalomnak teremni meg!

Nem ártana, ha megyénk fontolóra venné az elmondottakat, s felterjesztést intézne a törvényhozó testülethez az egyedárusági üzletek ily módon való bérbe-dása tárgyában.

A magas kormány ugyis a monopólizálás mániájában szenved!

P. Gy.

Leányiskola-ügy.

A helybeli nőegyesület einöksége városunk előjáróságához a következő kérvényt intézte:

Tekintetes városi hatóság!

A ki városunknak, mint Gömör-Kishont vármegye fő- és székvárosának fejlődését, az utóbbi évek folyama alatt figyelemmel kísérte: a tényekből azon tapasztalatot szererezhetette, hogy Rimaszombat, mint a megye társadalmi életének gócpontja, az előrehaladásnak minden terén óriási lépésekkel emelkedik s már nem messze van az idő, melyben a kitűzött magaslattal érkei.

A kebelén működő intézetek fejlődnek; az egyletek, hivatalos és magán-testületek magukra vállalt kötelességük szent éretétől áthatva a legkitűnőbb eredménnyel működnek, s nincs okunk kétkedni azon, hogy a különböző irányu működés előbb-utóbb üdvös gyümölcsöket fog teremni.

Van azonban közművelődési intézményeink közt egy hiány, melyet közönségünk évtizedek óta érez, — s ennek dacára az illetékes körök még mai napig sem tettek oly eredményes lépést, mely e hiány megszüntetésére vezetne. S ez a nőnevelés ügye.

Ezuttal nekünk jutott az a kötelesség, hogy ez ügyben a kezdeményező lépéseket megtegyük. Mi, a kik arra szövetkeztünk, hogy az árvák és szerencsétleneken tehetségünkhöz mérten, könyörüljünk: emberbaráti fáradozásaink közepett arra a meggyőződésre jutottunk, hogy a gyámoltalanok segélyezése mellett, a saját nemünk magasabb kiképezéséről való gondoskodás első sorban minket illet, legalább annyiban, hogy fel-emeljük szavunkat ott, a hol ez ügy némileg orvoslást táplálhat és akkor, a mikor mindenek felett itt az ideje annak, hogy a nőnevelés kérdése napirendre tűzessék.

Eltelkintve azon körülménytől, hogy városunkban három felekezett tart fen elemi leányiskolát — élénk hiányát éri e város minden leánygyermekkel bíró polgára, hogy a nőnevelés nálunk ép abban az időben nyer kifejezést, mikor a leánygyermek lelke a magasabb műveltségre legfogékonyabb, midőn legnagyobb szüksége van tehetségeinek kifejlesztésére, de körülményeinknél fogva — egyetlen szűkkörű magánintézet kivételével — városunkban nincs megadva a mód és alkalom arra, hogy leányaink magasabb kiképezetésben részesüljenek.

E körülmény ösztönöz minket arra, hogy a tekintetes városi hatóság figyelmét ez ügyre felhívjuk, azon tiszteletteljes kérésünk kapcsán, hogy méltóztassék a körülményekre való tekintettel ez égető kérdést tanácskozás tárgyává tenni, s oly megállapodásra jutni, hogy városunkban az összes polgárság által élénken ohajtott felsőbb leányiskola felállítására a célra vezető lépések mielőbb megtéssenek.

Amenyiben pedig a t. városi előjáróság ez időszert nem volna oly helyzetben, hogy egy nagyobb szabású intézmény létrehozását eszközölhetné; tisztelettel kérjük, hogy a meglévő s ugy szólván fényes erkölcsi multtal bíró s jelenleg is kitűnő tanerőkkel rendelkező magán leány-nevelő tanintézetet — mely évről-évre a lét és nem lét problémájával küzd: oly mértékben méltóztassék segélyezni, hogy abban szegényebb sorsu polgártársaink leánygyermekai nagyobb számmal taníttassanak.

Azon életigazságból kiindulva, hogy egyesült erővel sokat kivihetünk, biztosítjuk a t. városi előjáróságot arról, hogy egyesületünk saját hatáskörében és azonkívül is a társadalmi téren minden lehető meg tesz arra, hogy a nemes ügy minden oldalról a legnagyobb támogatásban részesíttessék.

Kik is kiváló tiszteletünk nyilvánítása mellett maradtunk

Rimaszombat és vidéke nőegyesülete nevében:

Dr. Veres Samu,
jegyző.

Bornemisza Lászlóné,
elnök.

Gömörvármegye alispáni hivatalától.

Hirdetmény.

8117. sz. — A köztanácskozás tárgyát képező közügyek elintézése végett szükséges, törvény és szabályrendeletileg megállapított rendes negyedévi megyei bizottsági közgyűlés határidejűl, főispán ur ő Méltóságával egyetértőleg, a folyó évi július hó 9-ik napjának d. e. 9 órája Rimaszombath, a megyeházához tüzetett ki.

Midőn erről a közönség értesítettik, egyidejűleg köztudomásra hozatik, hogy ezen közgyűlés főtárgyát, vármegyénk tulajdonát képező pelsüzi megyeházi épületek és ingatlan birtok megvétele tárgyában, Blum József pelsüzi lakos által beadott ajánlatnak, — esetleg a folyó évi május hó 15-én tartott rendkívüli bizottsági köz-

gyűlésből 5332. sz. alatt intézett nyílt felhívás folytán beadandó ajánlatoknak — tárgyalása és érdemleges elintézése fogja képezni.

Ennélfogva, tekintettel ez ügy közérdekű fontosságára, a vármegyei bizottság t. tagjai ez alkalommal különösen is — minél tömegesebb megjelenésre és a tanácskozásban részvételre, hivatalból tisztelettel felkérnek.

Kelt Rimaszombathban, 1889. évi június hó 18-án.

Bornemisza László, alispán.

A Rimaszombathban 1889 évi július hó 9-én tartandó megyebizottsági közgyűlés tárgysorozata.

1. Alispáni jelentés, a megyei közigazgatás állapotáról.
2. Blum Sámuel ajánlata, a pelsüzi megyeházának megvételére vonatkozólag.
3. Belügyministeri rendelet a pelsüzi megyeház s ingatlanainak eladása engedélyezése tárgyában.
4. Krompaszky István r. k. lelkész kérvénye, a pelsüzi megyeházban levő kápolna ügyében.
5. Közmunka-miniszt. rendelet, a közmunka szabályrendelet jóváhagyása tárgyában.
6. Közmunka-miniszt. rendelet, a tiszolcz murány-vernár-poprádi ut fenntartási költségeinek elszámolására vonatkozólag tett észrevételek felvilágosítása tárgyában.
7. Belügyministeri rendelet, a megyei pénztári kezelés és számvitel tárgyában.
8. Belügyministeri rendelet, a megyei kórház-alap 1886—1887. évi számadásának jóváhagyása tárgyában.
9. Belügyministeri rendelet, a megyei inség-alap 1887. évi számadásának jóváhagyása tárgyában.
10. Belügyministeri rendelet, az inség-alap 1888. évi számadásának jóváhagyása tárgyában.
11. Belügyministeri rendelet, Kaleso Mátyás kórházi ápolat honosságának megállapítása tárgyában.
12. Belügyministeri rendelet, a megyei kórház-alap 1888. évi számadásának jóváhagyása tárgyában.
13. Belügyministeri rendelet, a községi pénztárkezelés és számvitelre vonatkozó szabályrendeletnek pótlása s közhírré tétele tárgyában.
14. Földmívelési miniszteri rendelet gróf Szapáry Gyulának földmívelési miniszterré történt kinevezéséről.
15. Földmívelési miniszteri rendelet, a községi erdőknek állami kezelés alá vétele tárgyában kötött szerződés megerősítése iránt.
16. Közmunka-miniszteri rendelet, a sajó-püspöki Sajó-híd vámszedési joga tárgyában.
17. Belügyministeri rendelet, a műszaki külfelkalkozásokból eredő költségek mely alaptól fedezése tárgyában.
18. Belügyministeri rendelet, Heitritter Zsuzsanna kórházi ápolat honosságának megállapítása tárgyában.
19. Borsodvármegye átirata, Heitritter Zsuzsanna gyógykölségeinek megtérítése tárgyában.
20. Gróf Battyányi Elemér köszönő levele, néhai gróf Battyány Lajosné elhunytá alkalmából a családhoz intézett részvétfeliratát.
21. Báró Kemény Géza köszönő levele, néhai báró Kemény Gábor elhunytá alkalmából a családhoz intézett részvétfeliratát.
22. Fogarászvármegye átirata, az árvapénzeknek, portómentes szállítása tárgyában.
23. Beregmeze közönségének átirata, a magyar honfoglalás ezredéves ünnepének megtartása tárgyában.
24. Zemplémeze közönségének átirata, a magyar honfoglalás ezredéves ünnepének megtartása tárgyában.
25. Szepesmeze alispánjának átirata, Pszota Tamásné kórházi ápolat honossága tárgyában.
26. Ungvármegye átirata az adómentességi kedvezmények a megyei tisztviselők által fizetett gyugdíjalap járulékokra való kiterjesztése iránt.
27. Zólyommegye átirata, a váltóképeség korlátozása tárgyában.
28. Alispáni jelentés, a megyei pénztárak április és június havi vizálatának eredményéről.
29. Gróf Szatmáry Antal főrendiházi tag átirata, a véderő-törvényjavaslat 24. és 25. § ai ellen intézett felirat átadása iránt.
30. Újházy Lajos főjegyző jelentése, a számonkérő szék ülésének a folyó évi I. évnegyedről szóló jegyzőkönyvével.
31. Nagyvárad város törvényhatóságának átirata, a nagyvárad i jogakadémia beszüntetése ellen.
32. A váci siket-néma intézet átirata, megyei siket-néma iskolák felállítására iránt.
33. Szatmár város törvényhatóságának átirata, az italmérsi jövedék kártalanítására vonatkozó t. ez. 18. és 27. §-ának módosítása tárgyában.
34. Gömörmezei körjegyzők egyletének kérvénye, a „Községi Közlöny” című szaklapnak a községek általi megrendelése tárgyában.
35. Rozsnyói járásbeli főszolgabíró jelentése, Csetnek község 1885. évi közmunka-határlékának leírása tárgyában.
36. Gróf Serényi Béla kérvénye, a m. közmunka egy részének a putnoki vasuti állomáshoz vezető utra leendő átengedése tárgyában.
37. Rimaszombati járásbeli főszolgabíró jelentése az állategészségügy rendezése tárgyában.
38. Nagyrőcei járásbeli főszolgabíró jelentése, a megyei bizottsági tagok közt előfordult változásról.
39. Tornallyai járásbeli főszolgabíró jelentése, Halászi Sámuel kórházi ápolat ügyében.
40. Rimaszombati városi polgármester jelentése Huszt Jánosné kórházi ápolat ügyében.
41. Rimaszombati városi polgármester jelentése, a közlegelő iránti ügyben Bernáth Gyula által beadott felbebeszésre vonatkozólag.
42. Megyei főügyész jelentése, Jakovecz Károly magtári tartozása tárgyában.
43. Megyei levéltárnok jelentése, a cs. kir. törvény-széki iratoknak átszállítása tárgyában.

44. Ifj. Hrivnak Pál kérvénye, a községi számadásokról mutatkozó különbözözetek megtérítése tárgyában.

45. Alsámvevői jelentések, a községi számadások megvizsgálása tárgyában.

Ezeket kivül még a közgyűlés hatánapjáig beérkezendő és közgyűlést elintézőt igénylő ügyek.

Összeállított Rimaszombathban, 1889. június 29-én.

Draskovich Gábor, m. kiadó.

Végszó a „Kishonti állapotok”-ra.

Megvallom, nem örömet veszem a tollat kezembe, hogy a „Kishonti állapotok”-kal foglalkozzam, mert határozottan rosszallom esperességünk belügyeinek ilyen nyilvános szellőztetését, — s ép azért, feltett szándékom volt, — bár csekély személyem is érdekelve van általa — az egész ügyre a nyilvánosság előtt egy árva szót sem vesztegetni.

Miután azonban a „nagy hazafiak” — (kik a hazafiságot kizárólag maguknak tulajdonítják) — nem állják „aknamunkájokat önfeleik ellen” még most is folytatni, — azokat urbi et orbi, írásban és szóban kisebbíteni, leszólni, — mint „főben járó bűnösöket” pellen-gérre állítani: akarva, — nem akarva kénytelen vagyok pár szóval, — (mely pár szó részemről ez ügyben első és utolsó) — a nyilvánosság elé lépni.

A „Gömör-Kishont” 25-ik számában véget érven a „Kishonti állapotok” „tárgyilagos” leleplezése, — abban, mint egy „regényesen” rajzolt képen csekélységem is festetik, még pedig igen veszedelmes színezettel. Nehogy ugy tűnjem fel, mint a ki hallgatagul helyeslését adja ez eseteléshez, — kedvetlenül bár, — mert utálok a hírlapi mosakodást — kénytelenítve érzem magamat, (nem mosakodni, — mert magamat beszennyezettnek sem tettem, sem a mások által rám mázolt festék által nem érzem) — breviter — de nem mint a „Kishonti állapotok” tisztelt írója — obscure és confuse, — hanem érthetően és világosan nyilatkozni.

Tartozom a közvéleménynek azzal, hogy nyíltan, férfiasan kijelentsem azt: mi vezetett engem, — illetve minket, (kiket a „Kishonti állapotok” tisztelt írója oly kegyes a „magyar osztályhoz” sorolni, de csak azért, hogy rá nyomban aztán annál nagyobbat üthessen reánk!) — az egész odiosussá vált ügyben?

Az esperesség feldult békéjének helyreállítása, a türhetlen állapotok türhetővé tétele, az esperességnek a nyilvános botránytól megoltalmazása.

Hiába nevezi gúnyorosan Liskay úr ezt a ezélt „nagy és nemes” ezélnak, — mert valóban az is volt, s lelkünk egész melegevel, szívünk minden dobbanásával, menten minden más érdektől — csüggtünk azon. Ezt emelt fővel, nyugodt, tiszta lelkiismerettel (mire Liskay uram is szeret hivatkozni!) — merem, — merjük, — minden jóakarattal a g „sokak előtt jól ismert indokok vezérléteből” terjesztett s lábra kapott gyanusítások ellenében — vallani.

Hogy ezélnk, törekvésünk hajótörést szenvedett, azt az esperesség jövője érdekében felette sajnáljuk, — de ennek okai éppen azok voltak, kikkel Liskay úr oly fennen hirdeti a béke ohaját, s mégis, hogy az ne valósuljon, velők együtt reá önti a nemzetiségi gyújtó olajat.

Az osgyáni egyház társelnöksége ellen, de különösen az ellenem, s két — nagy kegyesen „magyarnak” elismert tisztársam ellen irányult és irányuló mindenféle gyanusítást — egyszerűen visszautasítom, nem tartván méltónak, szükségesnek ezek ellenében a védekezést. Mult, — jelen, — s ha Isten kedvez — jövendő életünk adja meg erre, — a félrevezetett s fájdalom! — a jelenkor veszedelmes áramlatával uszó, hiszékeny közvéleménynek — az igazi feleletet.

A vitát folytatni, — melyet Liskay urnak — (szeliden kifejezve) — tapintatlansága idézett elő, — sem ezélt, sem időszerűnek nem tartom, s így azt az aranyzáju költő aranytanácsával:

„Hagyjátok a meddő vitát,
Böles Isten az, ki rendel;
Az ember tiszte, hogy legyen
Békében, harezben ember.
Méltó képmása Istennek,
S polgára a hazának.
Válassza ott, válassza itt
A jobbik részt magának.”

— a magam, s megbizatas folytán tiszt. Glaufr Pál és Hüvössy Lajos urak részéről is befejezettnek jelentem ki.

Osgyánban, 1889. évi június hó 26-án.

Kemény Lajos.

OLVASÓINKHOZ. Lapunk tisztelt olvasóit jelen második félévi első számunk megjelenésekor tisztelettel kérjük föl előfizetéseik, illetve megrendeléseik megújítására. A kik azonban lapunkat tovább jártni nem óhajtják, sziveskedjenek a legközelebb megjelenő számot fölbontatlanul visszaküldeni. Lapunk barátait egyuttal kérjük, hogy komoly irányu vállalatunkat ösmerőseik körében terjeszteni kegyeskedjenek.

**„A GÖMÖR-KISHONT”
kiadóhivatala.**

Baksay István ur. a rimaszombati protestans egyesült főgymnasium tanári nyugdíjintézte javára 100 azaz száz o. é. forintot adományozott. Ebből is megtetszik, kiknek van finom érzéke, nemes szíve, jóra fogékony lelke! Eltesse Istenünk őt még soká, hogy házasságának és tanárságának ötvenéves fordulóját is boldogul túlélve, sokáig személhessük körünkben tisztas alakját, hallhassuk kedélyes nyilatkozatait! RVGy.

A jokodvü adakozót az isten is szereti. Ehhez sem kell megjegyezni. Dicsérje e tett önmagát. Kishonty Gyula helybeli tekintélyes polgár és jónévü ügyvély ur a következő levelet küldötte a főgymnasium igazgatójához: „Tekintetes Zachar Gusztáv urnak, a rimaszombati egy. prot. főgymnasium igazgatójának. Rimaszombatan. — Azon alkalomból, hogy fiam, Kishonthy Ákos, a gymnasium minden osztályát itt helyben végezve, most az érettségi vizsgát is sikeresen letette: tisztelettel felkérem a tekintetes igazgató urat, hogy az ezennel ide mellékelt 100 frt. azaz **egyszáz** forintot részemről jövő adomány gyanánt, a rimaszombati egyesült prot. főgymnasium tanári nyugdíjalapjához esatolni ne terheltsék: — maradván teljes tisztelettel Kishonthy Gyula.” — Eltesse a nemes gondolkozású és érzületét tetekben nyilvánító férfit az Isten soká boldogul. Válgék öröme a fogalmazásáért jutalmat nyert és szép reményekre jogosító fia. RVGy.

Bücsü-estély. Lányi Bertalan törvényszéki bírónak a budapesti kir. táblához való kinevezetése s városunkból távozása alkalmából nagyszámu barátai és tisztelői mult szombaton a kaszinó termében bucsuestélyt rendeztek, melyen 34-en vettek részt. A köztisztelőben és közbeesülésben álló távozóra többen mondtak lelkes toasztokat, melyekre Lányi Bertalan mindanyiszor töle megszokott szellemességgel válaszolt. A mindvégig kedélyes hangulatot fokozta Palócz Kálmán zenéje, s a városunk legválogatottabb elemeiből alakult szép társaság csak reggel felé oszlott szét.

Eljegyzés. Szügyi Ilona a kisasszonyt, özv. Szügyi Györgyné kedves és művelt leányát e napokban jegyezte el Maklary István, Borsodmegyei tisztviselője. — Aldás és boldogság legyen osztályrészük!

Esküvő. Jenes Jolán, helybeli ág. ev. jeles nőtanítót folyó hó 6-án vezeti oltárhoz az ujklezőci jó nevü ifjú ág. ev. vallásu lelkész Kozlay József. Allandó örömet a házas életben!

Menyegző. F. hó másodikán kelt egybe Engel Dávidnak a „Szarvas” vendéglő bérlőjének Fáni nevü esinos leánya Koch József zombori kereskedővel.

Az a szép ritka eset történt meg a mult héten tartott érettségi vizsgálat alkalmával, hogy egyetlenegy tanuló sem bukott meg. A kitaró szorgalomnak és jó magaviselet mellett teljes figyelemnek a kedvező hatása ez. Ilyen esemény egy iskola életében gyér kivételkép történhetik meg; husz—huszonöt évben is csak egyszer. A derék jó fiúk igazán megmutatták, hogy tanárjaik nem hiába fúradtak érettek. Pedig megjegyzendő, hogy ezek az ifjak az egész év folyamán a társaséletek őket megillető szórakozásai alól sem vonták ki magokat, mert, ha kellett táncoltak, mükedvelősködtek, ha kellett, kirándulást tettek, dalolgattak; de ha a szükség úgy kívánta, a dologhoz is hozzáálltak. Meg is lett munkájuknak áldásos eredménye, mert közülök öten **jelesül**, egy **jól**, a többi **egyszerűen** érettek meg. Sőt nines közöttük olyan egy sem, a kinek, habár általánosan egyszerűen érettek is, legalább egy vagy két tudományból jeles e vagy jója ne lett volna. Névsoruk abc. rendben a következő: Benyo Géza, Demeter István, Dobsinszky Lajos, Juhász László, Kishonthy Ákos, Korányi György, Kratochvila Vendel, Noga János, Smidt Sándor, Soós Béla, Szlávik Adám, Szojka Gyula. Kísérje a magyarok Istene jó szerenésével a derék ifjakat továbbra is pályájukon s váljanak egykor iskolánk büszkeségére! RVGy.

A gömörmegeyi közigazgatási bizottság a jövő hétfőn tartja rendes havi üléset.

A gömörmegeyi magyar közművelődési egyesület igazgató választmánya f. hó július 9-én d. u. 2 1/2 órakor tartja meg rendes évi negyedes gyűlését, melyre a vál. tagjait a megyeház tanácskozási termébe meghívja Török Bálint elnök.

Főgymnasiumunk az isk. év végén 226 frtot osztott ki növendékei közt osztóndíjúl, még pedig 11 szegény, de tehetséges, szorgalmas és jómagaviseletü tanuló részestül abból kisebb-nagyobb összegben. Nagyobb összegeket kaptak: Demeter István VIII. és Soós Béla VIII. o. t. egyenként 45 forintot, Korányi György VIII. o. t. 47 frt, Szabó László VII. o. t. 27 frtot, Juhász László VIII. és Vincze István V. o. t. egyenként 22 frt 50 krt. E jutalmakat az évrő vizsgálaton a főgymn. igazgatója buzdító beszéd kíséretében nyilvánosan adta át az illetőknek, a midőn még egy magát megnevezni nem akaró tanár Ladányi Béla VI. o. szorgalmas, derék tanuló könyvadományban (irodalmi s aethetikai értekezések) részesítette. Reméljük, hogy midőn e derék ifjak megjutalmazását a nyilvánosság elé hozzuk, ez is buzdításul fog nekik szolgálni arra, hogy továbbra is a megkezdett ösvényen haladván, folyton előbbre-előbbre fognak törekedni! Önképzőköri pályadíjat nyertek többek között: Juhász László (bármai), Kishonthy Ákos, Szabó László és Soós Béla.

A csizmadia ifjuság által vasárnap rendezett mulatság szépen sikerült s a Tompa szoborra is jutott a tiszta jövedelemből 2 frt, mely összeg Dr. Veres Samu elnöknek átadatott. — Felülfizettek Rakottyi D. né. Cseh J. Kovács Ferencz, Lofesányi N., Lengyel S., Tóth Ár-

pádó 10—10 kr. Pernizs István 20 kr. N. N. 30 és Marton János 40 kr. = 1 frt 50 kr.

Megemlékezünk a „Széchenyi kertben” tartatni szokott vasárnap délutáni táncmulatságokról, és nem hallgathatjuk el rosszslásunkat azon egyoldalú intézkedés felett, mely az ily alkalmakkor tapasztalható a rendezőség részéről. Tudjuk, hogy a nagy közönség egyedüli szórakozást nyújtó helye a városkert, ha innét kizáratik, kénytelen vagy odabaza maradni, vagy például az árnyékaltan fötören sötétül fel-alá. Mert felesleges volna magunkat és családunkat megadóztatni minden vasárnap délután csupán azért, mivel 10—12 fiatal embernek kedve kerekedett tánczra perdülni a városkert köröndjén! Nem jobb lenne-e, ha az illetékes rendezők kordont vonnának közvetlen a tánczter körül, s csupán azoktól venrének belépti díjat, kik a mulatságban részt venni óhajtanak. — mert egy nagy közönséget nem szabad elzárni egyesek kedvéért a város egyedüli üdülő helyétől! — Felhívjuk a tek. városi hatóság jóakaratu figyelmét e fontos körülményre.

Tűz. Junius 28-án éjjel kigyult a „sereg:” — tulajdonképeni kár azonban alig volt, mert a pusztító elemek nem igen volt miben kárt tennie. Nagyobb szerencsétlenség érte Sárospatak városát, hol egy vendéglői épülettől — melyet a munkára vándorló tótok vigyázatlanságból gyújtottak föl — tüzet fogott a plebánia templom s teljesen leégett. A tűz tovább terjedését a tűzoltók megakadályozták. A kár 50 ezer frt.

Magasra törő szobaleány. Hogy a eselédek manapság már mily nagy szabadságot vesznek maguknak, mutatja azon eset is, melynek szemtanúi voltunk a mult szombat délután. Ugyanis Baksay József helybeli kereskedő házának első emeleti ablakában egy fürge szobaleány a legnagyobb kényelemmel helyezkedett el s az ünneptisztségére dalolva, ujjongva lögatta le lábait. Jó lenne az ily magasra törő szobaleányokat saját érdekében figyelmeztetni, hogy az efféle nyegléskedés könnyen nyakukat is törheti.

Tekepálya megnyitása. A magy. kir. államvasutak rimaszombati állomásán épült új tekepálya megnyitása szombaton Péter és Pál napján volt, melyen a helybeli vasuti tisztviselők és a szomszéd állomások főnökei, — némelyik családjával együtt — vettek részt. A esinosan épült tekepálya jövőre egyik kedvező időtöltési helye lesz a kedélyesen szórakozni óhajtó ifjuságnak.

A mult hó utolsó napján is folyvást tartottak a vizsgálatok. Így például vasárnap d. e. voltak az ág. ev. elemi leányiskolák nyilvános vizsgálatai az illető felekezet templomában rendkívül nagy érdeklődés mellett. Az írásbeli munkálatok és női munkák szemlélete és a szóbeli vizsgálatok hallgatása arról győzte meg az illető szülőket, előjárókat és nagy közönséget, hogy a tanítás szép, de rögös pályáján müködő itt is egész éven át igyekeztek kötelességüket lelkiismeretesen teljesíteni. — Hasonló elismeréssel szólottak az illetékes egyének a kereskedő tanulóknak d. u. a főgymnasium második osztályában mindössze 6, mond hat érdeklődő jelenlétében, a hat hallgató közül is egyik a tanfelügyelő, más kettő a kereskedő testület érdemes előjárói valának. Sajnos dolog, hogy az érdeklő urak és általában a tanügybarátok nem nagy érdeklődést mutatnak az alsóbb fokú kereskedelmi iskola iránt, a mely hivatva van a jövő nemzedéknek értelmes és képzett kereskedőket szolgáltatni. Vagy egészen közömbös dolog az, hogy ki fogja szolgáltatni majd nekük és gyermekeinknek a kereskedés tárgyát képező ezikeket? Mindegy, akárkinek fognak fizetni a fűszerért, vasért, ruhaneműért? Azonban azt hisszük, hogy jövőre nagyobb fogamatja lesz a törvény szigorú meghagyásának, s erélyes tanfelügyelőnk és derék kereskedőink vállatve, egyesült erővel fognak még erélyesebben hozzáállni ahhoz, hogy a kereskedő tanulóknak különben is néhány órai heti foglalkozása a kellő eredményt mutassa fel, s végre valahára vége szakad annak a tömeges elmaradásnak, a mely eddig megnehezítette a tanerők munkáját.

Vettük a rimaszombati róm. kath. elemi fi- és leányiskola értesítőt a lefolyt tanévről. E füzet szerint, melyet a tantestület állított össze ügyesen, megemlítjük a következőket. A nevezet intézet igazgatója volt Mészáros Bálint plebános, egyházközi tanfelügyelő. A tanító személyzet állott az I—VI. fi- és leányosztályokban hat férfiből Megjegyzendő, hogy mind a fiu, mint a leányiskola 5. és 6-ik osztályát összehonos újján tanították. A taneszközök meglehetősen számmal vannak. Jutalmazásra fordítottak 42 frtot, melyet a jöviseletű és szorgalmas tanulók közt eléggé nem dicsérhető tapintatos módon postatakarékpénztári betét-könyvecskében osztottak ki. Az intézet kiválóbb növendékeinek jutalmazására adományozók közt örömmel jegyezzük föl Mészáros Bálint, Beliczky Viktor, dr. Löcherer Tamás, Badiny Gyula s Kozák István urak neveit. A hat fi osztályba járt összesen egy híján száz gyermek, a hat leány osztályba 139 leányka, az ismétlő iskolába jártak 35-en. Beirtak összesen 273 tanuló, elmaradt 12, meghalt 3, tanév végén volt 258 növendék.

Vármegyei ujdonságok.

A nyústyai vasuti mozdonyzsin építését Pitta Lipót r.-szombati építész mint legolesőbb ajánlattevő nyerte el.

A nyústyai ág. hitv. evang. egyház felügyelőjét Migalecz Pált ettől az állásától — a kishonty esperesség társelnökségének folyó évi június hó 23-án kelt és kihirdetett leiratával — felfüggesztették; ennek oka a felügyelő ellen beadott több rendbeli vád volt s természetes következménye leand a fegyelmi vizsgálat. — Migalecz Pál azonban sem az esperességi társelnökséget a felfüggesztés határozatának hozatalára illetékesnek, sem pedig annak június hó 23-án eszközölt kihirdetését törvényesnek nem tartá, mert mint egyházi felügyelő müködött még június hó 30-án is, midőn a 23-án jövő vasárnapra (június 30-ra) a szószerköl kihirdetett egyházi közgyűlést — írásban visszavontnak jelentette ki. — Az evangélikus egyháztagok nagyrésze a felfüggesztés leiratá okozta első felhevülésben az evang. református vallásra áttérésnek zándékát névaláírásával is megerősítette. Ily elhatározását mintegy 250 lélek jelentvén ki. — Azóta azonban jelentkeztek már többen is, kik az áttérésre vonatkozólag tett nyilatkozatukat visszavonták; de a többi is aligha igazán valja meggyőződését, mivel a június 30-ra hirdetett — s Migalecz mint egyház fel-

ügyelő által visszavontnak kijelentett — ágostai hitv. evangélikus egyházi közgyűlésen teljes számban megjelentek és ott — el nem ösmervén az összejevetelt egyházi közgyűlés jellegével bírónak, az esperességi küldöttség elnöklése alatt levő gyűlékezet határozatal nélkül kényszerül eloszlani. — A gyűlés tárgya, a választó (szavazati) joggal bíró egyház tagok — előzetesen elkészített — névjegyzékének helyesbitése lett volna.

Iskolai vizsgák. A tiszolezi állami népiskola évrő vizsgálója június 27-én tartott meg Groó Vilmos kir. tanfelügyelő, az iskola gondnokság és nagyszámu közönség jelenlétében, hét évi fenállása óta ezen nagy hiányt képező tanintézet nemcsak külsőleg erősödött meg, mit tanítványainak 112-re rugó tekintélyes száma eléggé bizonyít, hanem beléletében is teljesen consolidálódott s valóságos mintaintézeté fejlődött. A legnagyobb részletekig kidolgozott tantervben foglalt tananyag kimutatásból kijelölt a tanfelügyelő egy-egy a tanév különböző idejében tárgyalt szakasz, melyen belül a tanítók szabadon mozoghattak. A tanulók értelmes, világos feleleteket adtak, gyorsan számoltak, helyesen olvastak már az első osztályban s minden feleletből kitűnt, hogy a tanítók nem magoltatnak, nem a vizsgára készítik elő tanulóikat, hanem itt a szellemi képességek összhangzó fejlesztése, képezése a czél. Az nehéz s paedagogiai szakértelem, kiváló buzgóságot feltételező munka, de állandó sikert is biztosít. Mig egyik osztály felett, a többi fogalmazási, számtani gyakorlatot készített, melyek a közönség osztatlan elismerését vívták ki. Szorgalmas tanulók jutalmazására id. Bazilides János gondnoksági elnök 5 frt, Böhm Józsefnek 4 frt adományoztak. Ezen, valamint az iparostanulók ugyanazon nap délután tartott vizsgája alkalmából ifj. Bazilides János által adományozott 5 frtot, a kir. tanfelügyelő oly intéssel osztotta ki, hogy ezen összeget a jutalmazott tanu ók posta-takarékpénztárba helyezték el. — Mig a tiszolezi állami iskola czélszerűtlen bérhelyiségekben van elhelyezve, a likéri gyártelepi iskola mintahelyiséggel és felszereléssel bir a fantortó vasmű-egyesület pártját ritkító áldozatkészségéből. Csak az iskola jelesége mellett bizonyít, hogy a tanulóknak 170-re menő s folytonosan emelkedő száma mellett a két tanterem már is kevésnek bizonyul be s maholnap egy harmadikat kell emelni. A június 28-iki vizsga azonban igazolta, hogy ily eredményért bármily magas áldozat sem sok. Az ez évre kitűzött s felsőbb hatóságilag jóváhagyott tananyagot a tanítók nemcsak teljesen dolgozták fel, hanem a világos, értelmes feleletek, a vizsgán bemutatott évi. sőt a vizsga folyamán a kir. tanfelügyelő kijelölése alapján nyomban készített nyelvtanilag is kifogástalan dolgozatok bizonyosságát adták annak, hogy ezen iskolát lelkiismeretes és szakértő tanítók vezetése alatt áll. — Két hangu magyar hazafias és népdalok eléneklése s végül a tornászati gyakorlatok bemutatásával fejeztetett be ezen szép vizsga, mely alatt egy második tanteremben a női kézi-munkák és a fi-tanulóknak figyelmet keltett agyagmintázási dolgozatai voltak kiállítva. — Hasonló értesítést kaptunk az újantalyólygyi üveggyári iskoláról, hol Golda Lipót tanító 2 évi rövid müködése alatt ezen iskolát nemcsak teljesen magyarrá tette, de tanítványai is azt annyira el sajátították, hogy ugy mint Tiszolczon és Likéren maguk között is magyarul társalognak.

Csinos kiállításban hagyta el a sajtót a „Gömörmegeyi orvos-gyógyszerész-egyesület 1888-iki Evkönyve”, melyet az elnökség kellő tapintattal és szakavatottsággal állított össze. Kár, hogy e szép munkálatot itt-ott esufitja az orvosi műnyelv hibás volta, mit különben nem a közremüködő orvos uraknak rovonk fel. Az egyesület tisztikára: Dr. Marikovszky Gusztáv, orvostudor, megyei tiszteletbeli főorvos, Coburg-Koháry herczeg uradalmi orvosa, mint elnök, Dr. Török János orvos-sebész tudor, tbeli megyei főorvos, a tornallyai járás és az államvasutak főorvosa, mint főtktár, Dr. Maurer Arthur orvos-tudor, tbeli megyei főorvos, a rozsnóyi járás, az államvasutak és az uradalom orvosa, Dr. Löcherer Tamás orvos-sebész-szemész és szülész tudor, Gömörvármegyei közkórházának igazgatója, mint titkárok, Liszka József gyógyszerész mint pénztáros — tisztviselőkből állott. Az egyesület alapszabályaiból megemlítendő, hogy gyűlést évenként kétszer tartanak, egyet április utolsó hétfőjén Rimaszombatan, egyet szeptember utolsó hétfőjén Rozsnóyon. — A tagok száma 1888-ban 58 volt, még pedig embert gyógyító orvos 37, állatorvos 3, sebész 1, gyógyszerész 17, rimaszombati tag volt 9. Az 1888. év május hó 7-én Rimaszombatan tartott gyűlés igen tanulságos volt. — Egy érdekes boncolásról szóló jegyzőkönyv még a laikust is érdekelheti.

Nyaraló Thalia. A nagy szünidő beálltával országos híru művészeink a világ legkellemesebb furdóit és nyaraló helyeit keresik fel. Evva Lajos családjával és Rákosi Szidi Gömörmegeyében töltik a nyarat.

A likéri gyártelepi iskola növendékei Péter Pál napján a délutáni órákban az évrő vizsgálat sikeres letételének öröme, megtartotta júnialisát. — Kedélyesebben folyt le ez idén a zöldben, mint a mult évben a helyi iskola udvarán, mert mig akkor a nap forróságának volt kitéve, addig most a fák árnyékában mulatott a kis sereg.

Vegyes hírek.

A tápláló és élelmi szerek hamisításának meggátlása végett a belügyminiszter egy rendeletet adott ki, mely szerint az ilyenmü szerek hivatalos megvizsgálásával Pavlicsek Sándor budapesti tanárt bizta meg, a ki e ténen már eddig is sikeresen müködött. Ama rendelet szerint továbbá nevezett tanár görösövi technikai vizsgálatát a budapesti m. k. állami vetőmagvizsgáló állomás helyiségeiben, fogja végezni (VII. kerület, Rottenbiller utca 25. szám alatt) szóban forgó tanár által nyújtott hivatalos vizsgálati-leletet egy a hatóságok eljárásoknak mint a rendőri bíráskodásoknak alapjául tartoznak elfogadni az illetékes hatóságok. A vizsgálat díja 50 esetleg 80 kr. Annak megvizsgálására, vajon történt e hamisítás, legalább is 100—200 grmmnyi mustárt kell felkúldeni. Vidékről beküldött gombák minősége csak akkor állapítható meg biztosan, ha a gombákat egész frissiben vizsgálják meg. Némely gombát azonban alkoholba téve is meg lehet vizsgálni, mielött a gombát alkoholba tennék, szükséges a színet emlékezetben megtartani. Ugyanaz a miniszteri rendelet különösen felhívja figyelmünket „Az élelmi szerek hamisításának megállapításáról” szóló ezikkre, a mely a m. k. természettudományi társulat lapjában jelent meg.

Turin-Párisi kirándulás. Az írók és művészek társasága által tervezett kirándulásban, mely július 2-án kezdődött, az ország minden vidékéről számosan vesznek részt. Tudunkkal e nagy jelentőségű tourra Ambrózi József tiszolczi ügyvéd nevével és Kerekes Dezső főgymnásiumi tanár, Kubinyi Kálmán, dr. Sailer Károly, dr. Terray Lajos is jelentkeztek, kik a napokban már el is mentek a fővárosba, hogy a kirándulókhoz esatlakozzanak.

Színészek kérése. Felek Miklós a vidéki színészek közp. igazgató-tanácsának alelnöke és Bényei István irodai igazgató, köllőleg megokolt kérvényt intéztek Magyarország összes közigazgatási hatóságaihoz, képviselő testületeihez, hogy a rendes költségvetésbe a vidéki színészet segélyezésére bizonyos összeget fordítsanak az a színész-egyesület rendelkezése alá bocsássák. A sajtó egyik legfontosabb kötelességét teljesíti, midőn a száz év óta mostoha viszonyok közt tégződő színészet ügyét a legmelegebb pártolásban részesíti s bár — sajnos — nem reméljük, hogy a jelzett kérvény kívánt eredményre jusson, mindazonáltal figyelmébe ajánljuk ez elsőrangú közművelődési tényezőnek támogatását azon testületeknek, melyekhez intézve van.

A dohánymonopolium haszna. A kinstári pipadohány fogyasztása a tavalyihoz képest már ez eddigi eredmények után itélve is megkésztározódott. A dohány áruháloságos iparüzlet fejlődött, mely más fontos iparágaknak is egyik hatalmas fontos emeltyűjét képezi. Ezenkintegy millió méter vászon, 200 ezer frt áru papiros s jelentékeny mennyiségű fadoboz szükséges az üzlethez, s ezeket mind hazai gyárak állítják elő. Hogy mily óriásra növekedett a fogyasztás, mutatja a jelenlegi eredmény: napokint kell egy millió cigarettára s két millió szivar. Illetékes körökben reménylik, hogy a költségvetésben előirányzott 24 millió frt tiszta jövedelem be fog jönni.

A király csizmadiája. B. András uramnak, érdemes eszmadhiának nagyon rosszul ment a mestersége; mintha az egész világ meztláb zarándokolni ment volna, ott hevert a dikies, kaptafa és a eszriz egész hétig a műhelyben anélkül, hogy szükség lett volna rájuk. Végre B. András uram türelme is kifáradt a sok éhes gyermek visítását hallgatni, s mikor már egy falat kenyér sem volt a háznál, minthogy sokszor olvasta, hogy a király annyi templom stb. számára adományoz, nagy elhatározással lelt a tőkéhez és plajbászszal levelet írt a királyhoz. Segítséget kért tőle, de nem ajándékban, „leszolgálom én azt — ugymond — becsületes munkával, csak tessék nálam rendelni a eszmat eselédjei, miniszterszolgái számára“. A háziura mosolyogva olvasta el a nyitott levelet, kíváncsian megeztimozte és szép szavakkal vigasztalta a becsületes eszmadhiát. Azóta B. uram mindennap ellátogatott a postára, várta a feleletet a Felségétől. A felelet nem jött ugyan, hanem mindennap kapott reperálni való eszmatát a postamestertől, amit az „urak“ hagytak ott neki, kik persze neszét vették a „feliratnak“. Volt most elég munkája, de ő azért csak a feleletet várta. Végre ötödnap jött egy nagy paksaméta, a házi ur maga olvasta el neki a „eszmára betűkkel“ írt levelet, a melybe állítólag ez volt írva: „Ő Felsége sajnálattal veszi tudomásul az érdemes eszmadhiának nyomoruságos állapotát. Atyai szíve a levél olvastára annyira megindult, hogy szeméi könybe lábadtak, segíteni kívánt tehát B. uram helyzetén oly képen, hogy előlegesen küld neki egy oldal szalonját és kenyeret, melyet maga a királyné dagasztott, mivel a levél érkeztekor a szakicsné sétálni volt. Majd később küld uti költséget is, hogy a majster ur feljöhessen Budára, megtudni, hogy Tisza Kálmán lábát hol szorítja a eszma.“ B. uram könybe lábadt szemekkel hallgatta meg a választ s haza vitte az oldal szalonját. A mint s háziur udvarán áthaladt, nem vette észre, hogy az ott heverő disznók bizalmas rüfögéssel üdvözölték a szalonját, mintha még a napokban góztük szaladgált volna.

Jókai Mór híres regényéből „A lélekidomárból“ megjelent a 16—19 füzet a Révay testvérek kiadásában. Ára füzetenként 20 kr.

A „Budapesti Hirlap“ (Szerkesztők és laptulajdonosok: Csukássy József és Rákossy Jenő.) A „Budapesti Hirlap“nak a hazai művelt olvasóközönség vetette meg alapját. A lap eleitől fogva megértette a magyar közönség szellemét: minden pártérdek mellözésével küzdött nemzetünk- és fajunkért, ez egyetlen jelszóval: magyarság! Viszont az ország legkiválóbb intelligenciája is azonosította magát a lappal, fölkarolva azt oly módon, mely páratlan a magyar újságírás történetében. A hazai sajtóban máig a legfényesebb eredményt a „Budapesti Hirlap“ érte el: legnépszerűbb, legleterjedtebb lapja az országnak. A külső dolgozó társak egész seregén kívül a szerkesztőségnek annyi belső tagjai van, a meennyivel egy magyar lap sem dolgozik. Minden fontosabb bel- vagy külföldi esemény felől rendes levelezőn kívül saját külön tudósító értesít közvetlenül, a távirati szolgálat immár oly tökéletesen van berendezve, hogy elmondhatjuk: nem történik a világon semmi jelentékeny dolog a nélkül, hogy a „Budapesti Hirlap“ arról rögtön ne adjon hű és kimerítő tudósítást. A „Budapesti Hirlap“ politikai czikkeit Kaas Iyer báró, Rákossi Jenő, Grünvald Béla, Balogh Pál írják más kiváló hazai publicistákkal híven a lap független, magyar, pártérdeket nem ismerő szelleméhez. Politikai hírei széleskörű összeköttetések alapján a legmegbízhatóbb forrásokból származnak. Az országgyűlési tudósításokat a gyorsírói jegyzetek alapján szerkesztik. Magyarország politikai és közlétele felől távirati értesülésekkel látnak el rendes levelezők, minőkkel minden városban, sőt nagyobb községben is bír a lap. „Budapesti Hirlap“ távirati tudósításai manap már teljesen egy fokon állanak a világsajtó legjobban szervezetet hirszolgálatával. Európa összes metropolisáiban Londontól Konstantinápolyig saját tudósítók vannak, a kik ugyan az ott történő eseményeket, mint az elektromes dróton oda futó híreket rögtön megtáviratozzák. A külföldi rendes tudósítókön kívül minden fontosabb esemény felől a szerkesztőség külön kiküldetésű tagjai adnak gyors és bő értesítést. A „Budapesti Hirlap“ e eszlokra havonkint oly összeget fordít, mint a meennyi eszelőtt 10 évvel még egy-egy hirlap egész költségvetése volt, de sikerült is elérnie, hogy ma a legjobban, leggyorsabban értesülő organuma a sajtónak. A „Budapesti Hirlap“ Tárczarovata a lapnak egyik erőssége s mindig gondot fordít rá, hogy

megmaradjon előkelő színvonalán. A napirovatokat kitűnő Zsurnaliszták szerkesztik s a helyi értesülés ismert legügyesebb tudósítóira van bízva. Rendőrségi és törvényszéki rovatai külön-külön szerkesztői a főváros sötét eseményeit is mindig oly hangon tárgyalják, hogy a „Budapesti Hirlap“ helyet foglalhat minden esalád asztalán. A közgazdasi rovatban a magyar gazda, birtokos, iparos, kereskedő megtalálja mindazt, a mi tájékozására szükséges. A regényesarnokban csak kiváló írók legújabb műveit közli. — Az előfizet-

tés föltételei: Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr., egy óra 1 frt 20 krt. Az előfizetéseket vidékről legezélszeriben postautalvánnyal eszközölhetők következő czim alatt: A „Budapesti Hirlap“ kiadó-hivatalának, IV. kerület, kalap-utca 16. szám.

Felelős szerkesztő: **Dr. Veres Samu.**

Kiadó-tulajdonos: **Dr. Bernáth István.**

Magán-hirdetések.

Tanulóul

egy 13—14 éves ifju — tisztességes szülők gyermeke — **Miskolezy István** rimaszombati műczukrászdájában azonnal felvétetik. — A feltételek iránt értekezhetni lehet bármikor.

Tartalékos tiszti és egyéves önkéntesi vizsgára előkészítő tanfolyam. (Reserve officers Prüfung.)

A multgu es. kir. Hadügyminiszteriumnak és a m. kir. Honvédelmi Miniszteriumnak 50059/882. szám alatt kélt magas engedélyével a szegedi katonai előkészítő iskolában tartalékos tiszti vizsgára előkészítő tanfolyamokat tartok fen; részt vehetnek ezen tanfolyamokon azon urak, kik már szo gáltak mint egyéves önkéntesek, de tiszti vizsgát nem tettek, vagy visszaléptek, vagy megbuktak; a tényleg szolgáló egyéves önkéntesek; vagy a kik 3 evre voltak besorozva, ha van érettségi bizonyítványuk, vagy az egyéves önkéntességre képesítő vizsgát leteszik utólagosan, vagy kik csak szolgálni fognak, de előmenetelük biztosítása végett a katonai szaktárgyakból előképzettséget akarnak szerezni, hogy a büntetési 2-ik évtől megszabaduljanak.

Több oldalú felszólításnak engedve, az előadandó tananyagot szaktanarok közr-működésével összegyűjtöttem; a kéziratok magyar és német nyelven vannak szerkesztve és ugy összeállítva, hogy azok használata mellett minden művelt fiatal ember tökéletesen elkészülhet a tartalékos tiszti vizsgára, ha még oly keveset tud is németül; továbbá oly rövid kivonatban van összeállítva az egész tananyag, hogy 3 hónap alatt bárki is betanulhatja, anélkül, hogy napi foglalkozásában fenakadást szenvedne. Ezen kivonatos kéziratokból tehát mindenki oda haza tanulhat, anélkül, hogy előadásokat kellene hallgatnia.

Mégis ha lesznek olyanok, kik a jegyzetekből nem lennének képesek tökéletesen elkészülni, azon urak számára 6 hétig tartó tanfolyamokat nyitok; így biztosíthatjuk magunkat a 25. §. büntetési 2-ik évtől.

Tanintézetem növendékei eddig a legjobb sikerrel tettek le a vizsgát.

Hasonló rövid kivonatos kézirati jegyzetek vannak oly ifjak számára, kiknek nincsen érettségi bizonyítványuk de az egyéves önkéntességre képesítő vizsgára elkészülni akarnak, ezek az urak is egy honappal a vizsga előtt bejöhethetnek az intézetbe, általam meghatározandó időben, hogy előkészültségüket kiegészíthessék.

Mindkét rendbeli kéziratot csak azon urak kaphatják meg, kik kellő garantíát nyújtanak, hogy a kéziratot használat vagy leírás végett másoknak át nem engedik.

A vizsga jó eredményéért kezeséget vállalom. Bővebb felvilágosítás levél által esetleg szeméyesen szerezhető irodámban Szegeden, Honvédtér Dr. Galambos ház I. emelet.

Szegeden, 1889. márczius hó 14.
9—10 **SOMOGYI VILMOS**, igazgató.

Eladó.

10—15 darab nagy, szépen termő **csitromfa**, továbbá több darab **páva** eladó. — Bővebb felvilágosítást nyújt **Tornallyai Zoltán Tornallyán.**

Eladó.

A gróf Forgách Gyuláné kokovai uradalmához tartozó köresma-épület Kokován, Gyurkofkán, Gyubákón, Sol-tészán, Dolinán, Drabszón, Forgácsfalán örök áron eladók. — Bővebb értesítést ad a grófi uradalom erdészeti hivatala Kokován. 3—3

ANDRIK SÁMUEL

kályha gyára

Tamásfalán, (u. p. Rimaszombat).

Van szerencsém a nagy-érdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Tamásfalán (saját házamban) mindenféle alaku, nagyságu és színű, saját gyártmányu s köszénnel is fűthető kész, raktáron levő

eserépkályhák

nagy választékban, jutányos áron mindig kaphatók. — Megrendelések és javítások pontosan teljesíttetnek. 4—*

ANDRIK SÁMUEL, kályhámester.

Hirdetmény.

526. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §. értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a losonezi kir. járásbírószág 3365/87. számú végzése által **Ujhelyi Gyula** végrehajtató javára **Stúdhalter J. A. és neje** 2500 frt tőke, ennek 1887. év július hó 7. napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 47 frt perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bírólágl le- és felül foglalt és 5215 frtra becsült különféle gazdasági eszplő és egyéb gépekből álló ingóságok nyilvános árverés utján eladatnak.

Mely árverésnek a 2765/89. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínen, vagyis Losonezon a zöldfa vendéglő épületében leendő eszközlésére 1889-ik év július hó 16-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitűzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly meg-nyezéssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Losonezon, 1889. évi június hó 20. napján.

Honti J., kir. bir. végrehajtó.

FLEISCHER és TÁRSA

gépgyára és vasöntődéje Kassán, eperjesi-ut 16. sz.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a legújabb tapasztalatok szemmel tartásával eszlszerűen s gondosan gyártott jóhírnevű gépeit a **közeledő nyári idényre**, nevezetesen:

Cseplőkészületeit könnyű járással, járgány vagy gözmozgony általi hajtásra.

Kézi-cseplőgépeit, járgány-hajtásra is alkalmazva, szalmarázói készülékekkel vagy anélkül.

Backer- és magtár-rostait, továbbá mindennemű **szivattyukat, gőzgepeket és gőzkazánokat**. — **Szeszgyárberendezéseket**, m. péld. **Henzefőzők, kavaro-készületek, malata- és burgonya-zúzókat** stb.

Gépgyárunk gyártmányainak jelentékeny készletét tartjuk állandóan.

Gazdasági gépeink képes-, valamint öntödénk gyártmányal árjegyzékét ingyen és bérmentve küldjük.

